

Вправи

1. Поставте слова в дужках у правильному відмінку:

- 1) Вона щойно повернулася від (дорогі батьки, знайомий лікар, мала дитина, свій син, давній приятель, наш колега, Андрій)
- 2) Друзі дискутували про (письменник Іван Франко, вчорашній концерт, минула відпустка, актуальна тема, зростання інфляції,)
- 3) Моя сестра захоплюється (сучасне образотворче мистецтво, ця балерина, синхронне плавання, наш сусід, досвідчений лікар-хірург, гра на гітарі, різноманітні квіти)

2. Подані в дужках слова поставте в потрібній формі теперішнього часу.

1. Бджоляче жало, хоч і (боліти), зате вже коли (почати) плакати, дід уже чи мати (давати) зразу мідну копійку, яку треба прикладати до болючого місця. Годі біль швидко (проходити), а на копійку я (купити) цукерок і вже (смакувати) до вечора. Чисте полудневе небо, і тихо-тихо, немовби все (спати). Я (оглядатися), чи ніхто не (бачити). Одні тільки бджоли (гудіти) та десь (доноситися) дідів кашель. Тут ми з Піратом (кидатися) до моркви. У малині (лежати) повержений з небес маленький ангел і (плакати) без сліз. Це був я. Я (боятися) поворохнути пальцем. Пірат, і той (дивитись) з-під смородини з переляком (*За О. Довженком*).
2. Як неприємно, коли (йти) дощ і не (вщухати). Неприємно, коли п'явка (впиватися) в жижку, чи коли (гавкати) на тебе чужий пес, або гуска (сичати) коло ніг і (скубти) за штани. А як неприємно, коли в одній руці (нести) воду чи (полоти) і (пасинкувати) тютюн. Неприємно, коли босий (ходити) по стерні або (їхати) на возі з сіном, коли віз ось-ось (перекинутися) в річку. Приємно, коли (обнімати) лоша або коли (прокинутися) удосвіта і (побачити) в хаті теля, що (найтися) вночі. Приємно, коли (бродити) по теплих калюжах після грому і дощу, чи (повести) щучок руками, або (дивитись), як тягнуть волока (*За О. Довженком*).

3. Позначте рядок, у якому всі іменники мають закінчення -у (-ю) в родовому відмінку однини:

- А хліб, заклад, інститут, радіус, хор;
- Б спів, крик, жанр, ліцей, Кавказ;
- В овес, квадрат, вогонь, сон, ключ;
- Г Київ, цемент, цукор, гнів, телефон.

4. Позначте рядок, у якому від усіх прикметників можна утворити ступені порівняння:

А емалевий, теплий, талановитий, глиняний, білий;

Б лагідний, гірський, східний, ситцевий, музичний;

В високий, ялинковий, модний, технічний, нічний;

Г цікавий, низький, гарний, радісний, червоний

5. Перепишіть речення; подані в дужках займенники поставте в потрібному відмінку.

1. Тільки Лавріну не спалось: (він) увесь час здавалося, що на (він) хтось дивиться. 2. Дівчина була певна, що Лаврін за (вона) пішов би на шаблях проти (будь-хто).
3. Тільки фортеця сіріла (ці) важкими мурами, наводячи думку про війну. 4. Марко вже сидів на (чийсь) коневі, у (який) вся грива була мокра і брудна. 5. Серед (усі) запорожців ураз пройшло збурення: одні вимагали йти з (деякі) гетьманцями, інші — лишитися в Ладжині. 6. З (кілька) вікон-бійниць було видно татарські дозори на горбі. 7. Гетьманці мушили повернути назад, чекати разом з (усі), (чий) боком повернеться до (вони) круговерть долі. 8. А по (всі) драбинах бігли нові нападники, безстрашно кидалися на запорозькі шаблі. 9. Давно січові люди не мають (абиякий) захисту, а (хтозна-чий) обозами з крамом і провіантом підтримують своє життя.
10. Комусь, либонь, ця гулянка — остання на (цей) світі, і спробуй зупини (він) (*За Ю. Мушкетиком*).

6. Перепишіть. Займенники, що в дужках, поставте в потрібному відмінку.

Спитав у (він), передав через (вони), глянув (вона) у вічі, прийшла до (вона), перед (він), люблю (вони), сміявся з (вони), бачилась із (вони), збудив (вона), згадав про (він), надіявся на (вони), допоможу (вона), в'ється над (воно), зв'язок з (вони), усміхнувся до (він), звільнили (він), переказав через (вона).

7. Виправте неправильно побудовані речення, уникаючи двозначності, і запишіть їх.

1. У неділю Лариса зустрічатиме свою маму. Вона буде у червоній сукні.
2. Ми підійшли до клумби школи, навколо якої росли дерева.
3. Раптом заєць наскочив на вовка. Він злякався і почав тікати.
4. Панночку доглядала Устя. Вона її біла й штовхала.